

Voiko surubotti lohduttaa? Suremisen uudet tavat tekoälyjen maailmassa

Johanna Sumiala

Helsingin yliopisto

johanna.sumiala@helsinki.fi

What if the loved ones we've lost could be part of our future?

<https://x.com/CalumWorthy/status/1988283207138324487>

Baby Charlie

Mikä on surubotti?

Surubotti (engl. *griefbot* tai *deatbot*) on tekoälyyn perustuva sovellus, joka on suunniteltu simuloimaan menehtyneen ihmisen keskustelutyyliä, persoonallisuutta ja muistoja.

Surubotit tarjoavat sureville mahdollisuuden käydä keskusteluja edesmenneen läheisen kanssa.

Botti koulutetaan vainajan tuottamalla datalla, kuten vanhoilla tekstiviesteillä, sähköposteilla ja sosiaalisen median viesteillä, jotta se oppii matkimaan henkilön puhetapaa.

Botti voi toimia esimerkiksi chat-sovelluksena, jossa elävä käyttäjä voi "jutella" edesmenneen kanssa.

“Kuolleiden virtuaalinen herättäminen oli jo vuonna 2022 yli miljardin euron bisnes, ja sen odotetaan nelinkertaistuvan vuoteen 2025 mennessä” (HS 13.8.2025)

Trending in China People & Culture / *Trending in China*

China family creates AI clone to comfort elderly mum after only son dies in car accident

Tech team which ‘deceives people’s emotions’ make virtual copy of dead son who ‘talks’ to his mother via video, says he works in another city

Surubotit mahdollistavat uusia suremisen tapoja

Surubotit toimijoita, jotka
fasilitoivat elävien ja kuolleiden
vuorovaikutusta

Jatkuvat siteet eli *continuing
bonds* -teoria
surututkimuksessa

Surevat ihmiset kykenevät
kiintymään ja rakentamaan
emotionaalisia siteitä
surubotteihin

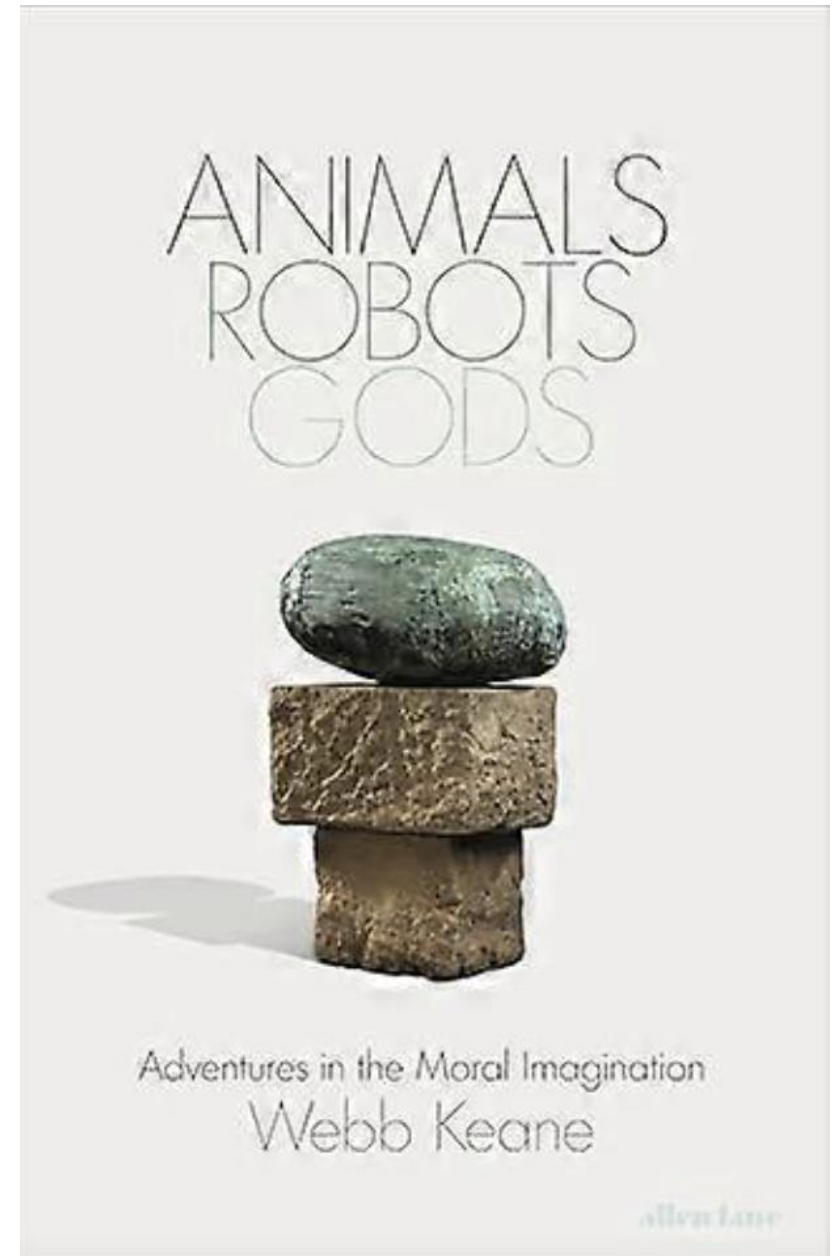
Vuorovaikutus surubottien
kanssa voi synnyttää **uutta
tietoa ja ymmärrystä**
kuolleesta läheisestä

Surubotit voivat tuottaa **uusia
muistoja** ja siten muokata sitä,
mitä kuolleista muistetaan

Vuorovaikutus surubottien
kanssa muovaa paitsi suhdetta
digitaalisesti eloon herätettyyn
henkilöön myös tapoja, joilla
surraan ja kuolleita muistellaan
– suremisen kulttuuriset
käytännöt murroksessa

Vuorovaikutuksen haasteita

- Surubotit **eivät ole neutraaleja toimijoita**
- Vuorovaikutus surubottien kanssa on **luonteeltaan epäsymmetristä**
- Surubottien toimijuutta ja toimintaa ohjaavat teknologiat (design) sekä alustojen affordanssit (miten ja millaista dataa kuolleista on saatavilla)
- Tekoälyteknologioiden **läpinäkymättömyyden** on todettu vahvistavan bottien 'auktoriteettia' käyttäjien mielissä (voi vahvistaa surijan kiintymystä ja kiinnittymistä bottiin)
- Palveluntarjoajien sekä alustojen, joilta data kerätään, häilyväisyys vs. lupaus digitaalisesta kuolemattomuudesta (jatkuuus)

Surubotit osana datakapitalismia

- Surun kaupallistaminen
- Surubotit ovat markkinoitavia tuotteita
- Suriijan ja surubotin välinen suhde asettuu osaksi asiakassuhdetta, jossa surubotti on tuote, joka ostetaan ja jossa palvelun tarjoajalla on taloudellinen motiivi pitää asiakassuhde aktiivisena
- Vuorovaikutus surubotin kanssa tuottaa dataa, jolla alustat tekevät tuloksensa
- Surubotin käyttäjät = emotionaalinen työvoima – datan tuottaja
- Surubotti = tuonpuoleinen 'työmies' – datan tuottaja
- Sureminen ja muistelu muuntuvat vaihtoarvoksi datakapitalistisessa digitaloudessa

death
glitch

how techno-solutionism fails
us in this life and beyond

tamara kneese

“Täydellisen vainajan” dilemma

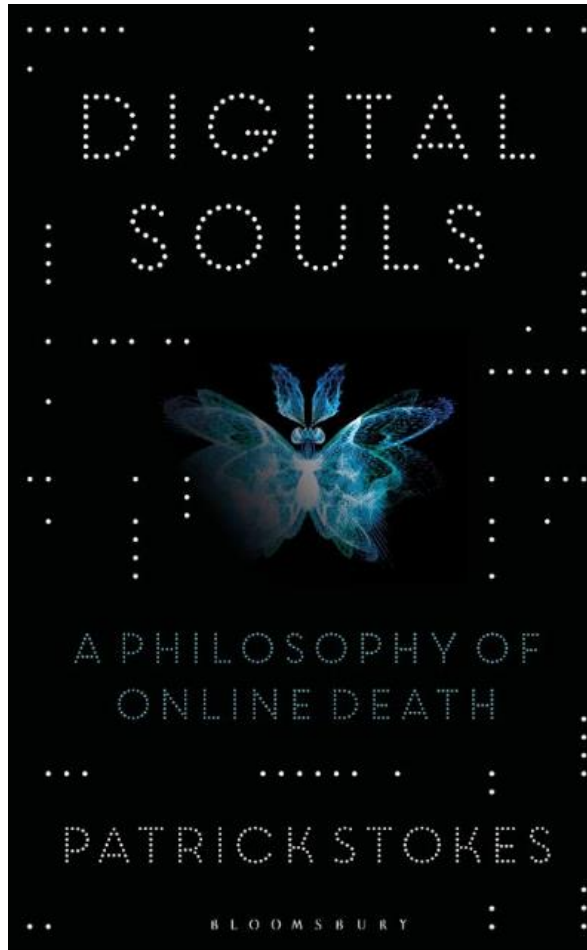
- “Surubotti ei ole enää muistoesine, vaan aktiivinen toimija: se vastaa, se muokkaa, se optimoi muistosi käyttäytyvyysalgoritmilla. Algoritmilla, joka on suunniteltu (todennäköisesti) pitämään sinut vuorovaikutuksessa mahdollisimman pitkään kaupallisista syistä: sureva on maksava asiakas niin kauan kuin suru säilyy aktiivisena.” (antropolgi, AI suunnittelija Anna Haverinen, 2025)

‘I felt I was talking to him’: are AI personas of the dead a blessing or a curse?

As growing numbers of people turn to grieftech, some are disturbed by its possible consequences

Eettisiä kysymyksiä

Entä jos/kun
surubotista
joutuu
luopumaan?

Emotionaalinen kiinnittyminen ja kiintyminen tuottaa luopumisen yhteydessä surua
Uudet rituaaliset käytännöt - surubotin hautajaiset?

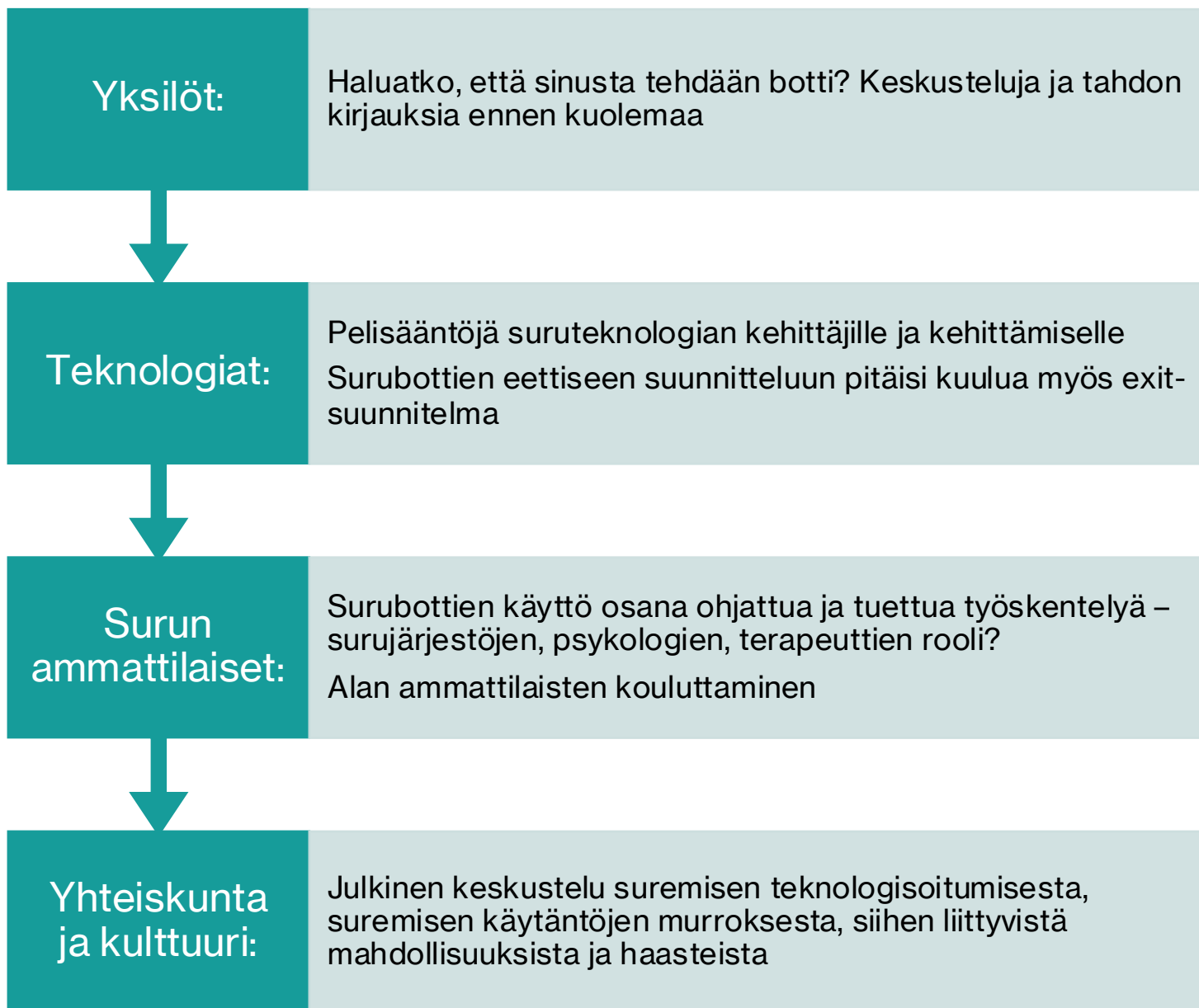
Entä
kuolleiden
oikeudet?

Suostumuksen puute – kenellä oikeus auktorisoida surubotin rakentaminen ja käyttö?
'Oikeus tulla unohdetuksi'
Kenen kuolleista me oikeastaan puhumme, kun alustat omistavat meidän datamme
Kenellä on oikeus lopettaa surubotin elämä (killing the dead?)

Voiko surubotti lohduttaa?

Mihin menet suruteknologia?

Kirjallisuutta

- Aceti, L. 2015. "Eternally Present and Eternally Absent: The Cultural Politics of a Thanatophobic Internet and Its Visual Representations of Artificial Existences." *Mortality*, 20 (4), 319–333. doi:10.1080/13576275.2015.1085297
- Banks, J. (2024). Deletion, departure, death: Experiences of AI companion loss. *Journal of Social and Personal Relationships*, 41(12) 3547–3572
- Björling, E., & Riek, L. (2022). Designing for exit: How to let robots go. *Proceedings of we robot 2022* (pp. 1–16). SRRN. Retrieved from. <https://ssrn.com/abstract=4240038>
- Divon, T., & Pentzold, C. (2025). Artificially alive: An exploration of AI resurrections and spectral labor modes in a postmortal society. *New Media & Society*, 0(0).
- Erdener, J. (2025). Commodifying death: Thanatechnologies as platform workers in the digital afterlife economy. *New Media & Society*, 0(0).
- Ferrández, R. (2025). Strategies for Colonizing Death: The Online Dead, Griefbots, and Transhumanist Dragons. *Religions*, 16(4), 532. <https://doi.org/10.3390/rel16040532>
- Figuroa-Torres, M. (2024). Affection as a service: Ghostbots and the changing nature of mourning. *Computer Law & Security Review*, 52.
- Fordyce, R., Nansen, B., Arnold, M., Kohn, T. & Gibbs, M. (2021). Automating Digital Afterlives. In A. Jansson & P. C. Adams (Eds.), *Disentangling: The Geographies of Digital Disconnection* (pp. 115-136). Oxford University Press.
- Ibrahim (book) *Digital Icons: Memes, Martyrs and Avatars* check Helka e-book for griefbots and AI stuff
- Kidd & Nieto McAvoy (2025). Synthetic afterlives: Deathbots as affective infrastructures of memory. *Cambridge...??* <https://www.cambridge.org/core/journals/memory-mind-and-media/article/synthetic-afterlives-deathbots-as-affective-infrastructures-of-memory/1D3C7E664D715A471B7BAE8AE79CC2CF>
- Lehner, N. (2019). The work of the digital undead: digital capitalism and the suspension of communicative death. *Continuum*, 33(4), 475–488. <https://doi.org/10.1080/10304312.2019.1627289>

Kirjallisuutta jatkuu...

Lin, B. (2026). My love will be there forever: Ghostbots and the artificial continuing communication. *Convergence: The International Journal of Research into New Media Technologies*, 0(0).

Lindemann, N.F. (2022). The Ethics of 'Deathbots'. *Science and Engineering Ethics*, 28, 60.
<https://doi.org/10.1007/s11948-022-00417-x>

Linden, K. (2025). The Talking Dead: An Analysis of Posthumous Identity Construction in AI Voice-Cloning Services. *Thanatos*, 13.

Morse, T. (2024). Digital necromancy: users' perceptions of digital afterlife and posthumous communication technologies. *Information, Communication & Society*, 27(2), 240–256.
<https://doi.org/10.1080/1369118X.2023.2205467>

Nansen, B., Gould, H., Arnold, M., & Gibbs, M. (2023). Media, mortality and necro-technologies: Eulogies for dead media. *New Media & Society*, 25(8), 2163-2182.

Nowaczyk-Basińska, K. (2025). Digital afterlife leaders: professionalisation as a social innovation in the digital afterlife industry. *Mortality*, 30(2), 333–354. <https://doi.org/10.1080/13576275.2025.2449896>

O'Connor, M., & Kasket, E. (2022). What grief isn't: Dead grief concepts and their digital-age revival. In T. Machin, C. Brownlow, S. Abel, & J. Gillmour (Eds.), *Social media and technology across the lifespan*. Palgrave studies in cyberpsychology (pp. 115–130). Palgrave Macmillan. https://doi.org/10.1007/978-3-030-99049-7_8

Pitsillides, S. & Sampson, E. (2025). Postmortem life: thanobots, digital twins and feminist immortality. *AI & Society*. <https://doi.org/10.1007/s00146-025-02507-3>

Sabre, A. & Meads, T. (2025). Be Right Back – The Promise and Perils of AI Resurrection: Ghosts, Hauntings, and Digital Necromancy as Speculative Automedia. *Life Writing*, DOI: 10.1080/14484528.2025.2553712

Thommandru, A. & Mone, V. (2024). Datafication of mourning: Emotional labour, memory politics, and ethical innovation in digital grief technologies. *Journal of Responsible Technology*, 25(xx).
<https://doi.org/10.1016/j.jrt.2026.100159>

Yang, Y. T. (2025). Digital Resurrection and Posthumous Identity: Toward a Cross-Cultural Neurorights Framework. *AJOB Neuroscience*, 1–16. <https://doi.org/10.1080/21507740.2025.2519440>

Zimmerman, A., Janhonen, J., & Beer, E. (2023). Human/AI relationships: Challenges, downsides, and impacts on human/human relationships. *AI and Ethics*. <https://doi.org/10.1007/s43681-023-00348-8>

JÄLKIELÄMÄ KESKUSTELUJA ELÄVIEN KUOLLEIDEN KANSSA

- <https://vimeo.com/1083909878?share=copy>